

Warszawa, dnia października 2021 r.

Zatwierdzam
Minister Klimatu i Środowiska

.....

MINISTER
KLIMATU I ŚRODOWISKA

Anna Moskwa

Egz. Nr *1*....

Protokół z kontroli problemowej
wykonywania zadań obronnych
w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach
przeprowadzonej w dniu 13 września 2021 roku.

Zapoznałem się
Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Kielcach

REGIONALNY DYREKTOR
Ochrony Środowiska w Kielcach

.....

mgr inż. Elżbieta Soboluk

(podpis kierownika kontrolowanej jednostki organizacyjnej)

I. Wprowadzenie

Kontrola problemowa wykonywania zadań obronnych przeprowadzona została na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli wykonywania zadań obronnych (Dz. U. Nr 16, poz. 151 z późn. zm.) oraz Planu kontroli wykonywania zadań obronnych w dziale administracji rządowej środowisko na 2021 rok.

Do realizacji zadania Minister Klimatu i Środowiska powołał Zespół Kontrolny pod przewodnictwem Naczelnika Wydziału Spraw Obronnych Departamentu Spraw Obronnych, Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa oraz zatwierdził plan jej przeprowadzenia.

Celem kontroli było określenie stanu przygotowań obronnych realizowanych w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach, zwany dalej „RDOŚ” w ramach powszechnego obowiązku obrony oraz sprawdzenie prawidłowości wykonywania zadań na rzecz bezpieczeństwa państw i obronności przyjętych do realizacji przez kontrolowaną jednostkę.

W trakcie kontroli Zespołowi Kontrolnemu udostępniono dokumenty organizacyjne oraz planistyczne dotyczące realizacji zadań obronnych oraz umożliwiono dokonanie przeglądu przygotowanych na potrzeby wykonywania zadań obronnych pomieszczeń i instalacji technicznych, w tym stanowiska kierowania i funkcjonowania stałych dyżurów.

Wśród udostępnionych dokumentów były: wewnętrzne akty prawa i regulaminy stanowiące podstawy funkcjonowania RDOŚ, wydane na potrzeby realizacji pozamilitarnych przygotowań obronnych zarządzenia i decyzje Dyrektora oraz dokumenty planistyczne i operacyjne dotyczące realizacji poszczególnych zadań obronnych obejmujące m.in: planowanie operacyjne, organizowanie i wykonywanie zadań na rzecz Sił Zbrojnych RP i sojuszniczych wojsk wsparcia oraz przyjęte organizacja i procedury kierowania jednostką, w sytuacji wprowadzenia wyższych stanów gotowości obronnej państwa.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych oraz informacji przedstawianych przez kierownictwo i pracowników RDOŚ zaangażowanych w realizację zadań obronnych Zespół Kontrolny pozyskał wiedzę na temat realizowanych pozamilitarnych przygotowań obronnych oraz ocenił, że utworzone w jednostce warunki prawno-organizacyjne oraz przyjęte założenia i sposoby wykonywania zadań obronnych nałożonych przez Ministra Klimatu i Środowiska, wcześniej Ministra Środowiska zapewniają Dyrektorowi zachowanie ciągłości kierowania podległą instytucją i jej funkcjonowanie w wyższych stanach gotowości obronnej państwa, a osobom funkcyjnym wyznaczonym do realizacji zadań obronnych nadano właściwe uprawnienia i legitymację prawną do ich wykonywania.

1. Nazwa komórki organizacyjnej organu administracji rządowej prowadzącej kontrolę

Departament Spraw Obronnych, Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
ul. Wawelska 52/54
00-922 Warszawa

2. Kontrolę realizował Zespół Kontrolny w składzie:

Przewodniczący: Piotr Szadkowski – naczelnik Wydziału ds. Obronnych,
Członkowie: Roman Piotr Bohdanowicz – radca w Wydziale ds. Obronnych,
Waldemar Masztalerz – ekspert w Wydziale ds. Obronnych,

3. Ogólna charakterystyka kontrolowanej jednostki organizacyjnej

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach działa na podstawie:

- ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 247);
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. *w sprawie nadania statutu Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach* (załącznik do obwieszczenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 20 sierpnia 2021 r., poz. 1658)

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach jest instytucją, która odpowiada za realizację polityki ochrony środowiska w zakresie: zarządzania ochroną przyrody, w tym m.in. obszarami Natura 2000, kontroli procesu inwestycyjnego. Realizuje także zadania dotyczące zapobiegania i naprawy szkód w środowisku. Odpowiada za zarządzanie informacją o środowisku.

Do najważniejszych zadań Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach należy:

- wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla niektórych inwestycji np.: dróg ekspresowych, linii kolejowych, lotnisk użytku publicznego, gazociągów, inwestycji w zakresie budowy przeciwpowodziowych (w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. *o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowy przeciwpowodziowych*) oraz dla inwestycji zlokalizowanych na terenach zamkniętych;
- uzgadnianie warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gdy przeprowadzana jest ocena oddziaływania na środowisko;
- wydawanie opinii, co do konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko;
- wydawanie opinii, co do konieczności przeprowadzenia oceny oraz uzgadnianie warunków realizacji przedsięwzięć w stosunku do obszarów Natura 2000;
- ustalanie warunków prowadzenia prac zmieniających stosunki wodne na terenach o szczególnych wartościach przyrodniczych;
- uzgadnianie projektów decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu tj. decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w odniesieniu do obszarów objętych ochroną (z wyjątkiem parków narodowych);
- wydawanie opinii i uzgodnień w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko;
- uzgadnianie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin;
- zarządzanie i nadzór nad obszarami Natura 2000;
- sporządzanie dokumentów planistycznych dla rezerwatów przyrody i obszarów Natura 2000;
- ochrona gatunkowa;
- uzgadnianie usuwania drzew w pasie drogi publicznej (z wyłączeniem obcych gatunków topoli);
- tworzenie i likwidacja rezerwatów przyrody oraz nadzór nad nimi;
- tworzenie i likwidacją pozostałych form ochrony przyrody w zakresie kompetencji wynikających ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (uzgadnianie projektów uchwał);
- zapewnienie właściwego stanu ochrony obszarów cennych przyrodniczo poprzez działania ochrony czynnej;
- promocja i edukacja w zakresie ochrony przyrody i środowiska;
- prowadzenie działań mających na celu zapobieganie szkodom w środowisku i ich naprawę;
- prowadzenie działań z zakresu zarządzania środowiskiem na terenach zamkniętych;
- udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie;
- szacowanie i wypłata odszkodowań za szkody wyrządzone przez zwierzęta objęte ochroną gatunkową, w tym wilki i bobry.

Pracą Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach kieruje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska odpowiada za ww. zadania oraz wydaje w zakresie swoich kompetencji akty prawa miejscowego w postaci zarządzeń.

W skład RDOŚ wchodzi następujące komórki organizacyjne i stanowiska:

- 1) Wydział Ocen Oddziaływania na Środowisko;
- 2) Wydział Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000;
- 3) Zespół Organizacyjno-Administracyjny;
- 4) Zespół Budżetu i Finansów;
- 5) Radca prawny;
- 6) Pełnomocnik do spraw ochrony informacji niejawnych;
- 7) Wieloosobowe samodzielne stanowisko do spraw zamówień publicznych
- 8) Samodzielne stanowisko do spraw kadr i szkoleń;
- 9) Samodzielne stanowisko do spraw ochrony danych osobowych;
- 10) Samodzielne stanowisko do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 11) Samodzielne stanowisko do spraw obronnych i zarządzania kryzysowego.

4. Zakres kontroli.

Kontroli poddane były następujące obszary pozamilitarnych przygotowań obronnych realizowanych w ramach powszechnego obowiązku obrony, określonych przez Ministra Klimatu i Środowiska:

- 1) Tworzenie warunków organizacyjno-prawnych do realizacji zadań obronnych, w tym przetwarzania informacji niejawnych;
- 2) Realizacja planowania obronnego, w tym planowania operacyjnego;
- 3) Realizacja współpracy cywilno-wojskowej;
- 4) Realizacja zadań wynikających z obowiązków państwa gospodarza (HNS);
- 5) Przygotowanie do realizacji zadań w systemie kierowania bezpieczeństwem narodowym;
- 6) Przygotowanie do wykonywania stałych dyżurów;
- 7) Planowanie i organizowanie świadczeń na potrzeby realizacji zadań obronnych w jednostce organizacyjnej;
- 8) Przygotowanie rezerw osobowych na potrzeby wykonywania zadań obronnych;
- 9) Planowanie i realizacja szkolenia obronnego.

II. Przebieg kontroli i ustalenie stanu faktycznego.

Kontrolę problemową wykonywania zadań obronnych w RDOŚ, rozpoczęto spotkaniem organizacyjnym Zespołu Kontrolnego z kierownictwem i pracownikami prowadzącymi sprawy obronne w kontrolowanej jednostce.

Przewodniczący Zespołu Kontrolnego przedstawił osoby biorące udział w kontroli, plan jej przebiegu, obszary tematyczne podlegające kontroli.

Pani Małgorzata Olesińska Z-ca Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przedstawiła obecnych na spotkaniu organizacyjnym pełnomocnika ds. OIN Panią Mariolę Molendę oraz kierownika Zespołu Organizacyjno-Administracyjnego, realizującego zadania obronne Pana Dariusza Bartkiewicza. Następnie, omówiła strukturę organizacyjną jednostki organizacyjnej oraz zadania wynikające z miejsca i roli Dyrektora RDOŚ w systemie ochrony środowiska jako organu administracji terytorialnej. Dokonała analizy uwarunkowań bezpieczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń dla zachowania ciągłości i funkcjonowania jednostki organizacyjnej o charakterze militarnym i niemilitarnym oraz oceniła ich wpływ na bezpieczeństwo i sprawność wykonywania zadań obronnych.

Pan Dariusz Bartkiewicz, koordynujący sprawy obronne i zarządzania kryzysowego przedstawił Zespołowi Kontrolnemu stan przygotowania RDOŚ do realizacji zadań obronnych oraz opracowane na ich rzecz dokumenty organizacyjne i dokumenty planistyczne.

W trakcie czynności kontrolnych przedstawiciele Zespołu Kontrolnego na bieżąco omawiali sprawy dotyczące kontrolowanych obszarów zadaniowych i organizacji prowadzonych przygotowań obronnych.

Po zakończeniu czynności kontrolnych przeprowadzono omówienie kontroli w obecności ww. Pani dyrektor i pracownika koordynującego sprawy obronne, na którym członkowie Zespołu Kontrolnego przedstawili uwagi dotyczące kontrolowanych zadań.

W wyniku przeprowadzonych czynności sprawdzających w obszarach tematycznych poddanych kontroli Zespół stwierdził co następuje:

1. Tworzenie warunków do realizacji zadań obronnych.

Zadania obronne nałożone na RDOŚ, znowelizowanym zarządzaniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w *sprawie organizacji wykonywania zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony* (Dz. Urz. MKiŚ, poz. 40), zostały przypisane do realizacji w wewnętrznym akcie normatywnym regulującym funkcjonowanie jednostki organizacyjnej tj. *Regulaminie organizacyjnym* stanowiącym załącznik do zarządzenia Nr 11/2020 z 27 października 2020 r. w *sprawie nadania Regulaminu organizacyjnego Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach*.

Przeprowadzona analiza zapisów regulaminu organizacyjnego wskazuje, że za problematyka przygotowań obronnych jest unormowana, będąc w dużej mierze adresowana do osób zajmujących się sprawami obronnymi, natomiast szczegółową realizację zadań obronnych ujęto w zakresach obowiązków tych pracowników.

W zakresie realizacji zadań obronnych Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska oprócz ww. *regulaminu organizacyjnego* wydał następujące zarządzenia:

- nr 20/2020 z dnia 31 grudnia 2020 r. w *sprawie Punktu kontaktowego HNS RDOŚ w Kielcach*,
- nr 21/2020 z dnia 31 grudnia 2020 r. w *sprawie utworzenia Głównego Stanowiska Kierowania RDOŚ w Kielcach*,
- nr 4/2021 z dnia 3 lutego 2021 r. w *sprawie organizacji i funkcjonowania punktu kontaktowego stałego dyżuru RDOŚ w Kielcach*,
- nr 5/2021 z dnia 3 lutego 2021 r. w *sprawie sposobu realizacji zadań przewidzianych do wykonania w ramach poszczególnych stopni alarmowych*,

- nr 20/2021 z dnia 21 czerwca 2021 r. w sprawie Punktu kontaktowego na potrzeby zarządzania kryzysowego.

Dla właściwej organizacji prowadzenia militarnych przygotowań obronnych w RDOŚ opracowano koncepcję wykonywania zadań obronnych w czasie pokoju (dokument z dnia 19 sierpnia 2019 roku), gdzie określono dziesięć obszarów zadaniowych obejmujących tworzenie warunków do wykonywania zadań, planowanie obronne w tym planowanie operacyjne, programowanie obronne i przeglądy obronne oraz przygotowanie systemu kierowania, tworzenie warunków do wprowadzanie wyższych stanów GOP, realizację współpracy cywilno-wojskowej, realizację zadań HNS planowanie i zorganizowane świadczeń rzeczowych do realizacji zadań obronnych, organizowanie szkolenia obronnego i udział w kontrolach wykonywania zadań obronnych.

W zakresie tworzenia warunków organizacyjnych do realizacji zadań obronnych sprawdzono możliwości w zakresie przetwarzania informacji niejawnych. Kancelaria niejawna w RDOŚ zapewnia warunki do przechowywania i udostępniania dokumentów związanych z obronnością do klauzuli tajności *zastrzeżone*, które zostały wykonane w formie papierowej. Aktualnie, Instytucja nie zapewnia warunków do wykonywania dokumentów niejawnych w systemach teleinformatycznych. Posiadany system teleinformatyczny o klauzuli tajności *zastrzeżone*, wymaga ponownej akredytacji Dyrektora po uzyskaniu pozytywnej oceny opracowanej dokumentacji dla tego systemu przez Krajową Władzę Bezpieczeństwa (ABW).

W ocenie Zespołu Kontrolnego, realizowane w RDOŚ przygotowania obronne oraz przyjęte rozwiązania organizacyjne, aktualnie w ograniczonym zakresie spełniają wymagania stawiane jednostkom organizacyjnym w zakresie tworzenia warunków do realizacji zadań na rzecz bezpieczeństwa i obronności państwa.

2. Realizacja planowania operacyjnego.

Zespół Kontrolny dokonał sprawdzenia realizacji planowania operacyjnego, poprawność opracowania dokumentacji operacyjnej oraz zdolność do wykonania nałożonych zadań operacyjnych.

Proces planowania operacyjnego w RDOŚ zrealizowany został na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2004 r. w sprawie warunków i trybu planowania i finansowania zadań wykonywanych w ramach przygotowań obronnych państwa przez organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 152, poz. 1599 z późn. zm.) oraz wytycznych Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Plan operacyjny funkcjonowania Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny wraz z tabelą zadań operacyjnych, zwany dalej „planem” został zatwierdzony przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w dniu 7 czerwca 2013 roku. Planowi nadano klauzulę tajności „zastrzeżone”.

Prawo wglądu do dokumentu zostało nadane dyrektorowi, zastępcy dyrektora, pełnomocnikowi ds. OIN, pracownikowi koordynującemu sprawy obronne oraz czternastu innym pracownikom - łącznie 18 osób. W ocenie Zespołu Kontrolnego należy przeanalizować czy rzeczywiście wymieniani w wykazie pracownicy zajmują stanowiska, dla których znajomość planu jest im niezbędna lub mają właściwości w zakresie realizacji zadań operacyjnych.

Plan był dwukrotnie aktualizowany w części głównej gdzie dokonano korekty w aktach prawnych, które przywołano w dokumencie.

W części opisowej planu tj. rozdziale opisującym zagrożenia bezpieczeństwa dla funkcjonowania jednostki organizacyjnej, opisano zadania Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska wynikające z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. Nr 75, poz. 493 z późn. zm.) i ustawie z dnia 27 kwietnia 2008 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. nr 25, poz. 150 z późn. zm.). Dalej przedstawiono zagrożenia dla bezpieczeństwa,

w sytuacji kryzysu lub wojny, jakie wynikają z właściwości RDOŚ oraz ww. aktów prawa. Do najistotniejszych zagrożeń zaliczono: zniszczenia powstałe w wyniku działań operacyjnych wojsk, w tym ataki z użyciem broni masowego rażenia, skażenia toksyczne oraz zniszczenia infrastruktury technicznej wpływającej na środowisko naturalne. Ponadto, do zagrożeń zakwalifikowano zniszczenia infrastruktury technicznej i komunalnej w mieście, w tym energetycznej, wodociągowej oraz drogowej. Przedstawione zagrożenia powiązано ze zlokalizowanymi w regionie dużymi zakładami produkcyjnymi, w tym zbrojeniowymi oraz bazami paliw i gazu, konwencjonalną elektrownią węglową w Połańcu, które według sporządzających plan niosą wysokie ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych. Wskazano również ok. osiemdziesiąt zakładów i instytucji wykorzystujących w procesach produkcyjnych lub usługowych materiały promieniotwórcze.

Zdaniem Zespołu Kontrolnego analiza zagrożeń powinna być rozszerzona o sprawy bezpieczeństwa i sprawności funkcjonowania oraz wykonywania ustawowych zadań urzędu RDOŚ i jego pracowników wynikających z zagrożenia militarnego, politycznego, ekonomicznego, społecznego, w obszarach cyberprzestrzeni czy ochrony informacji niejawnych itp. oraz komunikacyjnego ponieważ duża część pracowników dojeżdża do miejsca pracy prywatnymi lub publicznymi środkami transportu.

W rozdziale dotyczącym zamiaru realizacji zadań operacyjnych skoncentrowano się na sprawach ochrony środowiska. Z przedstawionego rozdziału nie wynika, które zadania operacyjne będą wykonywane w poszczególnych sytuacjach planistycznych oraz jakimi siłami, w jaki sposób, w jakim czasie oraz we współpracy z jakimi podmiotami wewnętrznymi lub zewnętrznymi.

Wprowadzanie wyższych stanów gotowości obronnej oraz osiągnięcie gotowości do wykonywania zadań operacyjnych, w planie sprowadzono do uruchomienia stałych dyżurów.

Zdaniem Zespołu Kontrolnego należy rozważyć włączenie do procedury podwyższania gotowości obronnej przedsięwzięć pozwalających na osiągnięcie pełnej wiedzy o gotowości jednostki organizacyjnej do działania w stanach zagrożenia np. sprawdzenie przygotowania stanowiska kierowania, w tym jego elementów w zakresie bezpieczeństwa fizycznego, teleinformatycznego, integralności i zapewnienia ciągłości działania oraz gotowości do realizacji zadań operacyjnych oraz zabezpieczenie logistyczne, w tym sprzętowe i materiałowe.

Gotowość do wykonywania zadań operacyjnych sprawdzano na podstawie przedstawionych kart realizacji zadań operacyjnych.

Do opracowania kart realizacji zadań operacyjnych został zastosowany wzór stanowiący załącznik do wyżej przywołanego rozporządzenia w sprawie warunków i trybu planowania i finansowania zadań wykonywanych, w ramach przygotowań obronnych państwa przez organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego.

Przedstawione w kartach procedury działania dotyczące realizacji przyjętych zadań operacyjnych nie przedstawiają konkretnych działań jakie należy wykonać na rzecz tych zadań, lecz powielają zapisy umieszczone w częściach dokumentów opisujące sformułowanie treści zadań operacyjnych.

Ponadto, w częściach kart dotyczących współdziałania z podmiotami wewnętrznymi i zewnętrznymi nie wskazano punktów kontaktowych w instytucjach lub komórkach organizacyjnych ani osób właściwych, z którymi organizowane jest współdziałanie.

Kwestią wymagającą respektowania w kartach jest nadanie klauzuli niejawności ponieważ mając na uwadze ich zawartość, w tym m.in. numer i treści zadań oraz wprowadzenie informacji o sytuacji planistycznej związane ze stanem zagrożenia bezpieczeństwa państwa, a także szczegółową procedurę realizacji, brak klauzuli tajności może stanowić przesłankę do odpowiedzialności za ujawnienie informacji niejawnych.

Zdaniem Zespołu Kontrolnego, karty realizacji zadań operacyjnych wymagają respektowanie zapisów normy obronnej - PDNO-02-A075:2008 *Planowanie obronne - Struktura i redagowanie planu operacyjnego przez organy administracji publicznej*, dotyczącej ich oznaczenia, formułowania zadań własnych czy ustalania punktów kontaktowych podmiotów współdziałających oraz ponownego przeanalizowania procedur działania pod kontem ich wykonalności.

W 2017 r. w RDOŚ Kielce opracowano zaktualizowany Plan operacyjny oraz przekazano do zatwierdzenia Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska. Zgodnie z informacją RDOŚ do dnia kontroli przedmiotowy plan nie został zatwierdzony przez GDOŚ ani nie został zwrócony organowi, który go opracował.

3. Realizacja zadań wynikających ze współpracy cywilno-wojskowej.

Organizowanie współpracy cywilno-wojskowej realizowane jest w ramach zadań obronnych wykonywanych na podstawie zarządzenia Ministra Środowiska *w sprawie organizacji wykonywania zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony*. Działalność ta szczegółowo została ukierunkowana w wytycznych Ministra Klimatu i Środowiska *w sprawie realizacji współpracy cywilno-wojskowej oraz zadań w zakresie wsparcia państwa-gospodarza (HNS) w Ministerstwie Klimatu i Środowiska oraz jednostki organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra w latach 2021 – 2024*.

W obszarze współpracy cywilno-wojskowej RDOŚ bezpośrednio współpracuje z organami administracji wojskowej tj. Wojskowymi Komendantami Uzupelnień w zakresie reklamowania od obowiązku pełnienie służby wojskowej, która obejmuje w szczególności zapewnienie zdolności kadrowych do realizacji zadań obronnych. Ze względu na brak rozwiązań prawnych pozwalających na delegowanie pracowników administracji publicznej i podmiotów cywilnych do udziału w misjach zagranicznych, nie sformułowano zakresu udziału instytucji w realizacji Celu NATO 2017 L3110N – *współpraca cywilno – wojskowa*.

W ocenie Zespołu Kontrolnego sposób realizacji zadań wykonywanych w ramach współpracy cywilno-wojskowej zapewnia jednostce właściwe warunki do utrzymania zdolności kadrowych do wykonywania zadań obronnych.

4. Realizacja zadań na rzecz Sił Zbrojnych RP i wojsk sojusznicych wynikających z obowiązków państwa gospodarza (HNS).

W ramach kontrolowanego obszaru sprawdzeniu poddano stan przygotowań do realizacji zadań wynikających z obowiązków państwa-gospodarza, w tym tworzenie warunków organizacyjnych i zakres działań planistycznych umożliwiających uruchomienie określonych zadań gospodarczo-obronnych realizowanych na rzecz wojsk własnych i sojusznicych.

Zgodnie z opracowaną instrukcją Punktu Kontaktowego HNS, przedmiotowy punkt funkcjonuje w oparciu o stanowiska: zastępcy Naczelnika Wydziału Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000 (pełnomocnik ds. HNS) i (zastępca pełnomocnika ds. HNS). Utrzymywana jest gotowość do udzielenia przedmiotowego wsparcia zgodnie z potrzebami sił zbrojnych. .

W ramach HNS, RDOŚ posiada możliwość udostępnienia informacji na temat przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz szacowania szkód spowodowanych przez działające jednostki wojskowe.

W ocenie Zespołu Kontrolnego zadania wynikające z obowiązków państwa-gospodarza realizowane są na poziomie zapewniającym właściwe wsparcie Sił Zbrojnych RP i wojsk sojusznicych.

5. Przygotowanie do realizacji zadań w systemie kierowania Ministra Klimatu i Środowiska.

Sprawdzeniu podlegało przygotowanie RDOŚ do funkcjonowania w systemie kierowania Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, w czasie podwyższania gotowości obronnej państwa oraz realizacja przedsięwzięć związanych z przygotowaniem stanowiska kierowania.

Organizację i funkcjonowanie systemu kierowania uregulowano zarządzeniem nr 21/2020 *w sprawie utworzenia Głównego Stanowiska Kierowania Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach*. Stanowisko kierowania zlokalizowane jest w budynku siedziby RDOŚ w Kielcach przy ul. Karola Szymanowskiego 6. W zarządzeniu określono zespoły zadaniowe funkcjonujące w ramach stanowiska kierowania powołując zespół kierowania, zespół analizy, oceny i koordynacji oraz zespół zabezpieczenia.

Na potrzeby organizacji stanowiska kierowania oraz realizacji zadań w systemie kierowania opracowano dokumentację organizacyjną, którą nazwano Regulaminem organizacji stanowiska kierowania oraz Regulamin pracy na stanowisku kierowania stanowiącymi załączniki do ww. zarządzenia.

W dokumentach określono sprawy związane z przygotowaniem i zabezpieczeniem logistycznym, strukturę organizacyjną zespołów zadaniowych wchodzących w skład systemu kierowania ich zadania i określono kierowników poszczególnych zespołów.

Założono że Stanowiska Kierowania pracuje w dwuzmiennym systemie całodobowym.

Posiadane zasoby lokalowe w siedzibie głównej jednostki organizacyjnej, w tym pokoje pracy, sala konferencyjna oraz pomieszczenia technicznie zapewniają podstawowe warunki do organizacji pracy w ramach stanowiska kierowania. W stanie gotowości obronnej państwa czasu pokoju, ochraniane jest przez administratora obiektu tj. utrzymuje stanowisko portiera do godz. 20. Po tym czasie ochronę przejmuje przedsiębiorca świadczący usługi w zakresie ochrony osób i mienia. Brak jest informacji na temat prowadzenia ochrony w wyższych stanach gotowości obronnej państwa.

Obiekt stanowiska kierowania w stałej siedzibie nie posiada awaryjnych źródeł zasilania w energię elektryczną i w wodę.

Zapasowe miejsce pracy wyznaczono w przydzielonym w ramach świadczeń. Na potrzeby funkcjonowania i przemieszczenia opracowano specjalnie dedykowany temu procesowi plan.

W ocenie Zespołu Kontrolnego, przyjęte rozwiązania organizacyjne oraz posiadane zasoby lokalowe i techniczne zapewniają Dyrektorowi RDOŚ w ograniczonym zakresie funkcjonowanie w ramach systemu kierowania, w czasie zagrożenia bezpieczeństwa państwa oraz zdolność do funkcjonowania w ramach systemu kierowania Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Również, budzi wątpliwość czy zasadnym jest utrzymywanie dwuzmianowego systemu pracy stanowiska kierowania, czy nie wystarczy przy ograniczonych zasobach kadrowych (51 osób) utrzymywanie stałych dyżurów w celu zapewnienia przekazu informacji związanych z kierowaniem bezpieczeństwem narodowym lub uruchamianiem zadań operacyjnych.

6. Przygotowanie organizacyjne i wykonywanie stałych dyżurów.

Sprawdzeniu podlegała koncepcja realizacji zadania stałego dyżuru oraz organizacja, funkcjonowanie, zabezpieczenie logistyczne i dokumentacja stałego dyżuru.

Stały dyżur w RDOŚ realizowany jest na podstawie zarządzenia nr 4/2021 w sprawie organizacji i funkcjonowania punktu kontaktowego stałego dyżuru RDOŚ w Kielcach i funkcjonuje zgodnie z przyjętą Instrukcją pełnienia dyżuru w punkcie kontaktowym stałego dyżuru RDOŚ w Kielcach.

Stały dyżur rozwija się z wykorzystaniem stanowiska pracy w pom. 112 siedziby RDOŚ. Do dyspozycji stałego dyżuru zabezpieczono następujące środki łączności: telefonia stacjonarna, poczta elektroniczna, fax.

Do pełnienia dyżurów wyznaczono osoby będące etatowymi pracownikami urzędu.

Wyposażenie miejsca pełnienia dyżurów oraz jego zabezpieczenie organizacyjne i logistyczne pozwala na jego funkcjonowanie, realizację zadań dyżurnych oraz odpoczynek.

Na potrzeby realizacji zadań opracowano *Instrukcję pełnienia dyżuru w punkcie kontaktowym stałego dyżuru*, która określa:

- strukturę organizacyjną jednostki,
- cel organizacji punktu kontaktowego stałego dyżuru,
- zadania realizowane w ramach stałego dyżuru,
- skład osobowy, czas i miejsce pełnienia stałego dyżuru,
- zadania i obowiązki osób pełniących stały dyżur,
- zasady i procedury uruchamiania i odwoływania stałego dyżuru,
- procedury uruchamiania zadań operacyjnych w ramach stałego dyżuru,

- wykaz telefonów komórkowych i adresów e-mail osób powiadamianych w trybie alarmowym w celu niezwłocznego stawienia się w miejscu pracy,
- grafik pełnienia stałego dyżuru,
- sygnały alarmowe i komunikaty ostrzegawcze,

i jest zgodna z zarządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie systemu stałych dyżurów Ministra Klimatu i Środowiska (Dz. Urz. MKiŚ, poz. 43), a zawarte w niej zapisy są czytelne i zrozumiałe.

W trakcie kontroli stwierdzono, że:

- dziennik stałego dyżuru, w czasie wykonywanych treningów obiegu informacji, był prowadzony na bieżąco,
- instrukcja wymaga aktualizacji (np. wykaz telefonów).

Zdaniem Zespołu Kontrolnego przygotowanie, organizacja oraz zabezpieczenie logistyczne stałego dyżuru zapewnia pełną możliwość kierowania i realizację zadań operacyjnych i podnoszenia stanów gotowości obronnej RDOŚ.

7. Planowanie i organizowanie świadczeń na rzecz obrony.

W kontrolowanym obszarze Zespół Kontrolny stwierdził, że korzystanie ze świadczeń na rzecz obrony w RDOŚ uwarunkowane jest dookreślonymi potrzebami jednostki organizacyjnej oraz możliwościami zapewnienia tych potrzeb poprzez dysponowanie własnymi zasobami osobowymi, obiektami oraz środkami transportowymi.

Budynek, w którym mieści się siedziba RDOŚ nie pozostaje w jego trwałym zarządzie i w związku z powyższym wystąpiono do Prezydenta Miasta Kielce z wnioskami o nałożenie świadczeń rzeczowych oraz osobistych na rzecz jednostki.

Decyzjami Prezydenta Miasta Kielce nr: SOD-I.5565.17.2017, SOD-I.5565.24.2017, SOD-I.5565.7.2019, SOD-I.5566.15.2017, SOD-I.5566.16.2017 zostały nałożone na rzecz jednostki niezbędne świadczenia rzeczowe (zapasowe miejsce pracy i środek transportu na potrzeby przemieszczenia) i osobiste w zakresie załadunku, rozładunku i transportu mebli, dokumentów itp. wyposażenia urzędu do zapasowego miejsca pracy.

Z uwagi na fakt, iż RDOŚ nie dysponuje własnymi obiektami biurowymi nie nałożono na jednostkę świadczeń na rzecz obrony na potrzeby innych podmiotów

8. Przygotowanie rezerw osobowych na potrzeby wykonywania zadań obronnych.

W ramach kontroli sprawdzono planowanie rezerw osobowych, reklamowanie osób z urzędu i na wnioski na wypadek ogłoszenia mobilizacji lub wojny oraz prowadzenie postępowań reklamacyjnych. Proces reklamowania jest realizowany zgodnie z potrzebami zapewnienia zdolności kadrowych do wykonywania zadań obronnych i prawidłowego funkcjonowania RDOŚ w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa państwa lub wojny.

W jednostce realizowano wyłącznie reklamowanie na wniosek. Na dzień kontroli dokonano reklamowania czterech osób, wobec jednego z pracowników nadal toczyło się postępowanie administracyjne.

W ocenie Zespołu Kontrolnego działania w RDOŚ związane z zabezpieczeniem potrzeb osobowych jednostki organizacyjnej, w sytuacji ogłoszenia powszechnej mobilizacji lub wojny, jest realizowane na poziomie zapewniania jej ciągłości funkcjonowania i wykonywania zadań w zakresie bezpieczeństwa państwa i obronności.

9. Planowanie i realizacja szkolenia obronnego.

Szkolenia obronne realizowane są na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 października 2015 r. w sprawie szkolenia obronnego (Dz. U. z 2015 r., poz. 1829) oraz *Wytycznych*

Ministra Środowiska dla kierowników jednostek podległych lub nadzorowanych w dziale administracji rządowej środowisko do szkolenia obronnego.

Kontrolą objęto szkolenie organizowane i przeprowadzone w latach 2018 – 2021.

Głównym celem szkolenia obronnego było przygotowanie kadry kierowniczej oraz osób wchodzących w skład systemu kierowania, do działania w sytuacji wystąpienia zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa realizacji zadań wynikających z obowiązków państwa-gospodarza i współdziałania z Siłami Zbrojnymi RP.

Szkolenia realizowane były na podstawie wytycznych Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz zgodnie z uzgodnionymi i zatwierdzonymi planami szkolenia.

Analiza opracowanych planów, w tym określonych celów szkolenia oraz wybór problematyki szkoleniowej pokazuje dobre przygotowanie do realizacji planowania szkolenia, zrozumienie co organizator szkolenia zamierza osiągnąć poprzez jego realizację. Organizator szkolenia właściwie dostosował cele i tematy szkolenia do roli RDOŚ w systemie przygotowań obronnych państwa oraz adresował szkolnie do osób dla których przekazywana wiedza była niezbędna do realizacji zadań na rzecz obronności.

Dokumentacja szkolenia obronnego jest prowadzona i przechowywana przez pracownika odpowiedzialnego za prowadzenie spraw obronnych. Dokumentacja przedsięwzięć własnych obejmuje: konspekt szkolenia zatwierdzony przez Dyrektora, listy obecności.

W ocenie Zespołu Kontrolnego proces szkolenia obronnego w RDOŚ w Kielcach realizowany jest **na poziomie bardzo dobrym**.

III. Wnioski i zalecenia Zespołu Kontrolnego

Wnioski:

1. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach realizuje przygotowania obronne na poziomie zapewniającym jej funkcjonowanie w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa państwa lub wojny oraz podczas wprowadzenia wyższych stanów gotowości obronnej państwa.
2. W obszarze tworzenia warunków organizacyjno-prawnych do wykonywania zadań obronnych w RDOŚ wydano akty prawa wewnętrznego oraz regulacje zapewniające właściwą legitymację prawną, osobom funkcyjnym i pracownikom, do wykonywania zadań obronnych oraz opracowano koncepcję wykonywania zadań obronnych w czasie pokoju oraz, w związku z przyjętymi zdaniami obronnymi, wydano akty prawa wewnętrznego oraz regulacje zapewniające legitymację prawną osobom funkcyjnym i pracownikom, do wykonywania przedmiotowych zadań.
3. W obszarze planowania operacyjnego RDOŚ realizuje zadania zgodnie z zapisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2004 r. *w sprawie warunków i trybu planowania i finansowania zadań wykonywanych w ramach przygotowań obronnych państwa przez organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego*.
4. W obszarze kierowania bezpieczeństwem narodowym Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska utworzył system kierowania, w tym stanowisko kierowania w stałej siedzibie i zapasowym miejscu pracy oraz utrzymuje stały dyżur zapewniający podnoszenie gotowości obronnej i uruchamianie zadań operacyjnych oraz alarmowanie i powiadamianie o zagrożeniach bezpieczeństwa powszechnego. Zachowuje gotowość do realizacji zadań związanych z zapewnieniem ciągłości działania biura w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa państwa oraz realizację zadań na rzecz Sił Zbrojnych RP.
5. W RDOŚ utworzono strukturę organizacyjną zapewniającą koordynację działań w zakresie HNS.
6. W obszarze szkolenia obronnego przedsięwzięcia realizowane są zgodnie z wytycznymi Ministra Klimatu i Środowiska do szkolenia obronnego oraz uzgodnionymi z Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska planami szkolenia obronnego.

Zalecenia:

1. Przy opracowaniu planu operacyjnego funkcjonowania RDOŚ (nowe planowanie operacyjne) oraz kart realizacji zadań operacyjnych należy wykonać przedmiotowe plany zgodnie z zapisami podręcznika normalizacji obronnej dotyczącej wykonywania dokumentów planistycznych PDNO-02-A075:2008, zatwierdzonych do stosowania decyzją 40/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 17 marca 2020 r. *w sprawie zatwierdzenia i wprowadzenia do stosowania dokumentów normalizacyjnych dotyczących obronności i bezpieczeństwa państwa* (Dz. Urz. MON poz. 50).
2. Zadania z obszaru planowania operacyjnego należy realizować ze szczególnym uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. *o ochronie informacji niejawnych* (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 742).
3. Podjąć działania organizacyjne we współpracy z Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego (krajową Władzą Bezpieczeństwa w zakresie ochrony informacji niejawnych) w celu uzyskania uprawnień w RDOŚ do przetwarzania informacji niejawnych w systemach teleinformatycznych związanych z wykonywaniem zadań obronnych oraz bezpieczeństwa.
4. Utrzymywać na dotychczasowym poziomie zasoby kadrowe do koordynacji i realizacji przygotowań obronnych w jednostce organizacyjnej.
5. Dokonać analizy spraw związanych z przygotowaniem, organizacją i funkcjonowaniem stanowiska kierowania jednostki organizacyjnej, zgodnie z zapisami zarządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12 maja 2021 r. *w sprawie organizacji i przygotowania systemu kierowania Ministra Klimatu i Środowiska* (Dz. Urz. MKiŚ poz. 43).

6. Rozważyć wystąpienie z wnioskiem, do właściwych terytorialnie organów administracji, o nałożenie świadczeń rzeczowych dotyczących przyznania na potrzeby obronne RDOŚ obiektu budowlanego stanowiska kierowania w stałej siedzibie, jednostka funkcjonuje w budynku nie będącym jej własnością.
7. Włączać tematykę związaną z funkcjonowaniem RDOŚ w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa państwa oraz wykonywaniem zadań obronnych, w tym szczególnie zadań operacyjnych, do cyklicznych przedsięwzięć jednostki takich jak odprawy lub narady kierownicze oraz szkolenia nie będące ściśle związane ze sprawami obronnymi.
8. Opracować harmonogram realizacji zaleceń pokontrolnych, który należy przesłać do wiadomości Ministra Klimatu i Środowiska.
9. Do 31 grudnia 2021 roku przedstawić informację o realizacji zaleceń pokontrolnych.

Przewodniczący
Zespołu Kontrolnego
Naczelnik
Wydział ds. obronnych
.....
Szadkowski
Piotr Szadkowski

.....
Bogdan
(podpis kontrolującego)
.....
Szadkowski
(podpis kontrolującego)

Wykonano w 3 egz.

Egz. nr 1 – RDOŚ Kielce

Egz. nr 2 - GDOŚ

Egz. nr 3 – a/a

Wykonał: Piotr Szadkowski

Na podstawie § 16 ust 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli wykonywania zadań obronnych (Dz. U. Nr 16, poz. 151 z późn. zm.) - Kierownik kontrolowanego urzędu lub jednostki organizacyjnej albo przedsiębiorca mogą zgłaszać przewodniczącemu zespołu kontrolnego zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole pokontrolnym, w terminie 14 dni od dnia jego doręczenia.

